

„A Neveletlenek olyan közéről szólít meg, olyan őszintén szól rólunk, hozzánk, hogy átérezzük, megértjük, elfogadjuk: mindannyian neveletlenek vagyunk, és nevelésre vágyunk.”

Anceel Éva, 1991

SZEKSZÁRDI JÚLIA – KÓSÁNÉ ORMAI VERA:

Neveletlenek?

■ GÁSPÁR SAROLTA BESZÉLGETÉSEI GYEREKEKKEL ÉS FELNŐTTEKKEL

A hanganyag és módszertani útmutató az OKI és a Dinasztia Tankönyvkiadó közös gondozásában jelent meg.

A válogatás Gáspár Saroltának, a Magyar Rádió Neveletlenek c. műsorában 1985 és 1996 között elhangzott interjúból készült. Több, mint száz adásból választhattuk a történeteket, amelyek ismerősek lehetnek: testvérféltékenységről, iskolai életről, szerelmi háromszögről, anya-lány kapcsolatról, titkokról, őszinteségről, kamaszbánatról, felnőtt vágyakról mesélnek gyerekek és felnőttek.

(Több, mint négyórás hanganyag CD-ROM-on, MP3-as formátumban.)

A beszélgetésekhez készült szöveggönyv és módszertani útmutató segítségével lehetősége nyílik mindenkinek, aki gyerekeink megismerését, megértését szívügyének tekinti, hogy az eseteken elgondolkodva, azokat csoportokban (szülőkkel, pedagógusokkal, osztályfőnöki órán) kiemelezve közelebb kerüljön saját, és „neveletlenjei” problémáinak megoldásához, megértéséhez.

■ A TÖRTÉNETEKBŐL KIINDULVA VITATKOZHATUNK, VÉLEMÉNYT, ESZMÉT CSERÉLHETÜNK:

- eset- és konfliktuselemző kurzusokon (pedagógus képzés és -továbbképzés),
- osztályfőnöki órákon,
- otthon, családban.

Az önismeret gazdagításán túl ezek az esetek mások problémáinak megértését, a segítőkészség felkeltését, az empátia fejlesztését is szolgálják.

■ ÍZELÍTŐŰL A TÉMÁK, TÉMAKÖRÖK:

▪ Társak között magányosan

Magányos gyerekek történetei, akik valamilyen okból megértésre, segítségre szorulnak. Mások, mint kortársaik, de különbözik másságuk természete, mint ahogy a mód is különbözik, ahogyan segíthetünk nekik nehéz helyzetükben.

▪ Érintett problémakörök:

- Kapcsolat a szülőkkel, testvérrel
- Szeretlenség
- Feldolgozatlan élmények, félelmek
- Magány
- Frustráció – agresszió

OLVASNI – HALLGATNI – BESZÉLGETNI

Mindenkinek, aki kíváncsi, szeret arcokról olvasni, miközben nem fél találkozni önmagával. Aki képes meghallgatni a másikat, a hallottakat továbbgondolni, azokról beszélgetni.

A Neveletlenek ma is olyan kérdéseket boncolgat, melyek egymás megértéséhez vezetnek, ha őszintén válaszolunk rájuk.

„Az volna a jó, ha az emberek feltalálnák az életet!”

– Péter

▪ Azonosságok – különbségek

„Más, mint a többi”: testi fogyatékoság, tehetség, származás.

▪ Érintett problémakörök:

- Feltétel nélküli elfogadás
- Szeretet, ragaszkodás, felelősség
- Iskolai integráció
- Pedagógiai felelősség
- Szülői elvárások és a valóság közötti eltérések
- Mindenki másképp egyforma

„Fénylenék, de nem tudok!” — Gábor

▪ Szülők és gyerekek

A szülő-gyerek kapcsolat kommunikációs zavarból eredő konfliktushelyzetei. A történetek közelebb vezetnek annak felismeréséhez, hogy a kapcsolat kialakításáért mindkét fél felelős. Hogyan próbáljuk meg elfogadni/elfogadtatni a gyermeket, mint jövőd felnőttét, hogy létrejöhessen az az érzelmi biztonság, támogató légkör, melyben jó felnőni.

▪ Érintett problémakörök:

- A gyermeknevelés gondjai
- Önértékelési problémák
- A tisztázás, a segítő beszélgetés jelentősége
- Az érzelmek kimutatása

„Ne az legyen kettőnk között, hogy ő parancsol, és én végrehajtom” — Renáta

▪ Szerelem – házasság – válás

A család, a szocializálódást leginkább meghatározó közeg. Minden az emberi kapcsolatokon múlik.

„Az életben sűrűn váltakozó rendszerek és korszakok mindegyikében csak ez az egy képződmény, a család bizonyult maradádnak. Mindent kibírt, és eltűrt mindent. Alázatos volt, rugalmas, célszerű ... menedék volt baj idején, célt nyújtott, tanácsot adott a bizonytalanságban, ... tanáccsal szolgált, szökre buzdított, vagy éppen ellenkezőleg, az ésszerű engedelmességet javasolta, ... szentek voltak az ő érdekei.”

(Bereményi Géza)

■ **Érintett problémakörök:**

- Szerelem első látásra
- Választva lenni és kiválasztani
- Hagyományos családmodell: férfi-nő hierarchia
- A kapcsolatteremtés buktatói
- Családon belüli erőszak
- Széthulló család
- Házasságon kívüli kapcsolat

„Képtelenség, hogy ez a család újra összejöjjön!”

— Viktor és Mariann

■ **Kinek a kudarca?**

A fejezet ill. a benne tárgyalt problémakörök kifejezetten pedagógusoknak, pedagógus-jelölteknek, munkaközösségeknek szólnak. Valamennyi történet közös szála: a szülővel való kapcsolat, amit erőteljesen befolyásol az iskola teljesítményköz-pontú elvárásrendszere.

■ **Érintett problémakörök:**

- Élmények az iskolában
- Vágyak, félelmek és iskolai hatások
- Iskola és család kapcsolata, kompetenciái, felelőssége
- Szülő-pedagógus konfliktus
- Külső és belső motiváció
- Erkölcsei nevelés
- Életmód, életstílus

„A határ a csillagos ötös.” — Anna

■ **VÁLOGATÁS A NEVELETLENEK? – RŐL MEGJELENT VÉLEMÉNYEKBŐL:**

„A műsrot hallgatva úgy tűnik, kevés a vigasz. Az emberek – jó tanács ide, pszichológus oda – csak nem tudnak kibújni a bőrükből. Addig keserítik gyermekeik életét, amíg azok meg nem felelnek az ő felnőtt álmaiknak, vágyaiknak. Vagyis végül olyanra faragják őket, mint önmaguk. Átrakosgatják beléjük gondos munkával gátlásaikat, erényeiket, hibáikat, látásmódjukat, de elégedettek alighanem soha nem lesznek a végeredménnyel. „

Magyar Nemzet, 1994. február 22.

„Hallgatom a Neveletlenek sorozat legutóbbi programját, amely arról szól, hogy valóban milyen neveletlenek a mai gyerekek. Igen ám, de miközben a kicsik sorsát kísérik figyelemmel, óhatatlanul a felnőtt világ mögöttese bontakozik ki. S ez a kép sem közelről, sem távolról nem biztató: maguk a felnőttek szorulnának nevelésre. „

Népszava, 1989. május 17.

„A Neveletlenek érdekes azoknak, akiknek épp nincsen a műsorban felvetetthez hasonló gondjuk – hiszen még bármikor lehet –, s tanulságos azoknak, akik már a jelenséget tapasztalják, tanácstalanok a megoldást illetően. Jó a Neveletlenek azért is, mert nem fiktív, hanem létező, élő eseteket dolgoz

fel, közelről érintett embereket szólaltat meg.”

Magyar Nemzet, 1990. augusztus 28.

„Gáspár Sarolta Neveletlenek című műsora már régóta nem pusztán illusztrációja egy-egy pedagógiai problémának. Jóval több, érdekesebb, izgalmasabb annál.”

Magyar Nemzet, 1997. április 29.

„Az ember sok mindent, főként sok furcsa családi, emberi kapcsolatot tapasztal jártában-keltében, sok érthetetlen gyilkölködést, szeretetlenséget, és ilyenkor arra gondol, hogy milyen jól indulhatott az elején. Abban hiszek, hogy gyermekeink mi miattunk lesznek idegesek, gonoszok, agresszívek, mi nem tudunk velük jól bánni, nem tudjuk azt nyújtani, amire szükségük lenne.

Az oktalan, túlzott jó szándékkal olykor többet ártunk, mint gondolnánk, túlságos puhaságunk rossz vért szül. Aligha lehet valami rosszabb egy anyának, minthogy meg kelljen élni saját szeretetadásának kudarcát.”

Magyar Nemzet, 1991. május 7.

„Aki próbálta tudhatja, mennyivel könnyebb jó gépirónak vagy mérnöknek lenni, mint jó szülőnek. Olyannak, aki akkor enged, amikor kell, s akkor szigorú, amikor valóban szükség van rá, akkor barát és akkor szülő, amikor arra gyermekének leginkább igénye van. De hát kinek van manapság elegendő ideje, energiája, hogy megértse, megérezze gyermeke minden rezdülését, lelki kívánalmát. A nevelésben elkövetett hibákat mindig csak későn vesszük észre, amikor azok már szinte jóvátehetetlenek, amikor a gyermek már nem kedves csöpp-ség többé, hanem csavargó, hazudozó szemtelen kamasz. Hálafelhívásunkat hiába lobogtatjuk. Akit megtanítanak szeretni, az tud, akit nem, attól hiába várják. ...

A Neveletlenek nem szorul arra, hogy fiktív történeteket mutasson be. A rádió mikrofonja van olyan diszkrét, hogy arctalanságba rejtőzve vállalni lehet a legbensőbb gondolatot. Így aztán azok a sorsok és gondok, amelyeket megismerünk Gáspár Sarolta kalandozásai révén, érdekesebbek, összetettebbek és hitelesebbek minden kimódolt, megírt történetnél.”

Magyar Nemzet, 1990. május 9.

■ **A CSOMAG TARTALMA:**

- hanganyag (2 CD-ROM, MP3-ban)
- szövegkönyv és módszertani útmutató a hanganyag feldolgozásához

Ára: 4900 Ft

Megrendelhető:

Dinasztia Tankönyvkiadó Kft.

1155 Budapest, Tóth István u. 97.

Tel: 414-03-63 Fax: 414-02-46

e-mail: info@dinasztia.hu

A kiadvány a Magyar Rádió támogatásával jött létre!